

СЕКЦІЯ 1. УПРАВЛІННЯ ЕКОНОМІКОЮ ДЕРЖАВИ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ ТА ВІЙСЬКОВОЇ АГРЕСІЇ РФ

Борисовська В.О.

студентка

Національний технічний університет України
«Київський політехнічний інститут»

ВПЛИВ РОСІЙСЬКОЇ АГРЕСІЇ НА СТАН ПЛАТІЖНОГО БАЛАНСУ УКРАЇНИ

Події в Україні, що відбувалися у 2013-2015рр., дуже сильно вплинули на економічну ситуацію в країні. Найбільш значним фактором цих змін виступає військова агресія Росії на сході України, а також анексія АР Крим, що дуже негативно позначається на зовнішньоекономічній діяльності нашої держави, а також на всій економіці в цілому.

Такі основні макроекономічні показники, як стан платіжного балансу, ВВП, інфляція та бюджетний дефіцит за останні два роки зазнали негативних тенденцій, що безпосередньо пов'язано з агресією країни-сусіда Росії по відношенню до України.

Оскільки одним із важливих показників рівня розвиненості та інтегрованості зовнішньоекономічної діяльності країни є її платіжний баланс, доцільно визначити ступінь впливу російської агресії по відношенню до України на стан платіжного балансу.

Платіжний баланс – це статичний документ, в якому в систематизованому вигляді відображені всі зовнішньоекономічні операції держави з іншими країнами за певний проміжок часу. Платіжний баланс характеризує співвідношення платежів, що надходять в державу з-за кордону, і платежів, здійснених нею за кордоном [1].

На стан платіжного балансу безпосередньо впливає ряд таких факторів:

- різний рівень економічного і політичного розвитку держав, міжнародна конкуренція;

- мілітаризація економіки і військові витрати;
- збільшення міжнародної фінансової взаємозалежності;
- зміни в міжнародній торгівлі;
- вплив валютно-фінансових факторів;
- вплив інфляції та дефляції;
- надзвичайні обставини.

Історично між Росією та Україною були сформовані тісні торговельно-економічні зв'язки. Наявність збройних конфліктів відіграє потенційно значну та вирішальну роль у зриві не тільки торговельних зв'язків, а й має вкрай негативний вплив на торговельний, поточний та платіжний баланс країни [2]. Таке зростання економічної кризи зазвичай призводить до значного зменшення частки експорту [3].

Війна на сході країни та анексія АР Крим негативно вплинули й продовжують впливати на платіжний баланс України, а також величезні зміни можна побачити у певних його секторах. Профіцит поточного рахунку в III кварталі 2015 року становив 77 млн. дол. США або 0.3% від ВВП, тоді як у III кварталі минулого року дефіцит становив 1.2 млрд. дол. США, або 3.3% від ВВП.

Експорт товарів скоротився на 29.4% (за відповідний період минулого року – на 13.6%) і становив 8.9 млрд. дол. США. У географічному розрізі найбільш суттєво знизився експорт товарів до Росії (на 48.2%). Обсяги експорту зменшилися за всіма основними групами товарів, у тому числі за:

- металургійною продукцією – на 35.1%;
- продовольчими товарами – на 16.0%;
- мінеральними продуктами (у тому числі рудами) – на 45.0%;
- продукцією машинобудування – на 40.7%.

Імпорт товарів зменшився на 31.8% (за відповідний період минулого року – на 37.6%), його обсяги становили 9.6 млрд. дол. США. У географічному розрізі знизився імпорту з Росії на 23.8%, з країн ЄС – на 34.1%, з Азії – на 37.1%. Частка цих регіонів у імпорту в Україну становила 18.4%, 33.9% та 17.1% відповідно.

Чистий приплив коштів за прямими іноземними інвестиціями становив 883 млн. дол. США, у III кварталі минулого року – 725 млн. дол. США. Станом на 01.10.2015 накопичений обсяг інвестицій в економіку України становив 62.6 млрд. дол. США.

Профіцит зведеного платіжного балансу становив 1.3 млрд. дол. США (у III кварталі 2014 року дефіцит зведеного платіжного балансу становив 665 млн. дол. США). Динаміка платіжного балансу протягом 15 років зображена на рис. 1 [4,5].

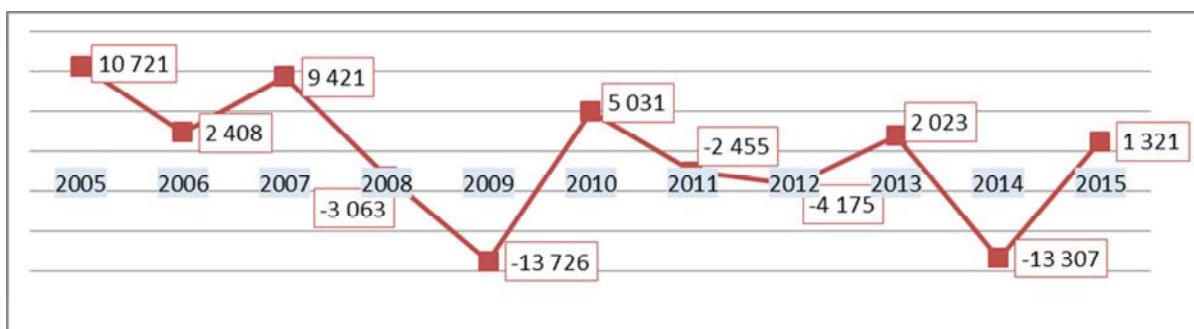

Рис.1. Динаміка платіжного балансу України за період з 2005 р. по 2015 р.

Погіршення взаємовідносин з країною-сусідом Росією явно йде не на користь України. Формування дефіциту за багатьма показниками насамперед було зумовлено погіршенням інвестиційного клімату внаслідок анексії АР Криму та ведення бойових дій на сході держави та накопичення низки макроекономічних дисбалансів. Найбільші втрати припадають на долю експорту та імпорту, що безпосередньо впливає негативно на платіжний баланс України в цілому. Така ситуація обумовлює необхідність розвинення нових географічних напрямів здійснення експортних операцій з метою підвищення результативності зовнішньоекономічних операцій країни та покращення стану платіжного балансу.

1. Харкянен Л. В. *Макроекономіка: Навчальний посібник для студентів вузів* / Л. В. Харкянен. – К.: Каравела, 2006. – 174 с.
2. Calver R. *Macroeconomic and Political Determinants of Foreign Direct Investment in the Middle East* / R. Calver – Portland: Portland State University, 2013.
3. Полунєєв Ю. *Десять шоків України. Частина перша* / Ю. Полунєєв // *Економічна правда*, 2014.
4. *Державна служба статистики України*. – Режим доступу: www.ukrstat.gov.ua/
5. *Національний Банк України*. – Режим доступу: <http://www.bank.gov.ua>.

Vlasenko M.

PhD in Economics, associate professor
Oles Honchar Dnipropetrovs'k National University

MYTHS AND EXPECTATIONS ABOUT THE EUROPEAN INTEGRATION OF UKRAINE

The active phase of European integration course implementation for Ukraine started in 2014, which was associated with the signing of the Association Agreement between Ukraine and the EU (hereinafter – AA; ratification by the EU Member States is in progress). The present stage of European integration policy assumes the increased demands for new